

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2557/24
14.5.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији су пуномоћници Јелена Виденовић и Никола Рашић, адвокати из Београда, ул.Милоша Поцерца број 23, против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ул.Косовска број 31, ради накнаде штете, вредност предмета спора 1.600.000,00 динара, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 13747/19 од 26.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 14.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 13747/19 од 26.05.2020. године у ставу првом изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиле и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 13747/19 од 26.05.2020. године у ставу другом изреке.

ПОТВРЂУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 13747/19 од 26.05.2020. године у делу у коме је тужена обавезана да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 113.350,00 динара, док се у преосталом делу у којем је одлучено о законској затезној камати решење **ПРЕИНАЧАВА**, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиљи на досуђене трошкове парничног поступка у износу од 113.350,00 динара исплати законску затезну камату од дана извршности одлуке, па до исплате, а захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова за период почев од 26.05.2020. године до дана извршности одлуке као неоснован **ОДБИЈА**.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа, части, слободе и права личности

исплати износ од 900.000,00 динара са законском затезном каматом од 26.05.2020. године, па до коначне исплате. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца преко досуђеног, а до траженог износа, за износ од 700.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.05.2020. године, па до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади износ од 113.350,00 динара на име трошкова парничног поступка са законском затезном каматом од дана доношења пресуде до коначне исплате.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући пресуду у ставу првом и трећем изреке из свих законских разлога. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Против наведене пресуде тужила је благовремено изјавила жалбу, побијајући је у ставу другом и трећем изреке из свих законских разлога. Трошкове другостепеног поступка није тражила.

Испитујући правилност првостепене пресуде у ожалбеном делу смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку-ЗПП ("Службени гласник РС" број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-др.закон), другостепени суд је оценио да је жалба тужиље неоснована, а да је жалба тужене делимично основана у погледу почетка тока законске затезне камате на правилно одмерени износ трошкова поступка.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка предвиђене чланом 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити се жалбама основано указује на постојање неке друге битне повреде која је била или могла бити од утицаја на правилност ожалбене одлуке. Изрека првостепене пресуде је јасна, разумљива и не противречи сама себи и разлозима пресуде, као ни доказима који се налазе у спису и садржи јасне, потпуне и довољне разлоге о свим битним чињеницама, тако да се њена законитост и правилност са сигурношћу може испитати, па не стоје жалбени наводи парничних странака којима се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, пред Вишим судом у Београду вођен је кривични поступак К бр.4040/10 против овде тужиље, којој је на терет стављено извршење кривичног дела злоупотреба службеног положаја и пред Првим основним судом у Београду због кривичног дела превара из члана 208 став 4 у вези става 1 КЗ. Решењем Окружног суда у Београду Кри бр.742/2001 од 07.04.2001. године, тужили је одређен притвор са почетком трајања од 06.04.2001. године у 15,50 часова, а на основу члана 191 став 1 и 2 тада важећег ЗКП. Решењем Окружног суда у Београду Ки бр.346/2001 – Кв бр.1063/2001 од 04.05.2001. године, продужен је притвор овде тужили за још један месец, тако да има трајати најдуже до 06.06.2001. године из истих разлога из којих је и одређен притвор. Решењем Окружног суда у Београду Ки бр.346/2001 – Кв бр.1296/2001 од 05.06.2001. године окривљеној је продужен притвор, а који јој се рачуна од 06.04.2001. године, а за још један месец, тако да јој има трајати најдуже до 06.07.2001. године, те је дана 06.07.2001. године дописом Окружног суда у Београду Ки бр.346/2001 обавештена Управа окружног затвора и наложено да се окривљена одмах пусти на слободу, с обзиром да је притвор одређен последњим решењем истекао, а да

ново решење о продужетку притвора није донето. Решењем Вишег суда у Београду К бр.4040/10 од 28.05.2015. године окривљеној је одређен притвор, који по овом решењу има трајати до даље одлуке суда, а најдуже 30 дана, а према окривљеној се има рачунати од дана 28.08.2015. године од 10,45 часова, када је лишена слободе, а на основу одредбе члана 211 став 1 тачка 1 ЗКП, односно због бојазни ако се крије или ако се не може утврдити његова истоветност или ако постоје друге околности које указују на опасност од бекства. Наиме, тужила је у притвору била у периоду од 06.04.2001. године, па до 06.07.2001. године, као и у периоду од 28.08.2015. године, па до 29.09.2015. године. Решењем Апелационог суда у Београду Кж2 број 1688/2015 од 07.09.2015. године укинута је решење Вишег суда у Београду К бр.4040/10 од 28.08.2015. године и предмет упућен првостепеном суду на поновно одлучивање. Решењем Вишег суда у Београду К бр.4040/10 – Кв бр.2813/15 од 11.09.2015. године одређен је притвор према окривљеној, који по овом решењу може трајати најдуже 60 дана, који се рачуна од 28.08.2015. године, када је лишена слободе, по законском основу из члана 211 став 1 тачка 1 ЗКП. Решењем Вишег суда у Београду К бр.4040/10 од 29.09.2015. године оптуженој је укинут притвор, који је одређен решењем Вишег суда у Београду од 11.09.2015. године, а који се према оптуженој рачуна од 28.08.2015. године, када је лишена слободе, те се иста одмах пушта на слободу. Пресудом Вишег суда у Београду К бр.4040/10 од 29.09.2015. године оптужена је оглашена кривом због кривичног дела злоупотреба службеног положаја и пред Првим основним судом у Београду због кривичног дела превара из члана 208 став 4 у вези става 1 КЗ, те је осуђена на казну затвора у трајању од 3 године, у коју казну јој се урачунава време проведено у притвору. Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 број 1410/15 од 25.10.2016. године преиначена је пресуда Вишег суда у Београду К бр.4040/10 од 29.09.2015. године, тако што је Апелациони суд у Београду окривљену ослободио од оптужбе.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио изведеним доказима, које је правилно ценио применом члана 8 ЗПП. На правилно утврђено чињенично стање, које се жалбеним наводима не доводи у сумњу, првостепени суд је правилно применио материјално право те за своју одлуку дао јасне и довољне разлоге које, као правилне, прихвата и овај суд, као другостепени, па пресуду детаљно не образлаже на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП.

Правилно је првостепени суд закључио да тужила има право на накнаду штете због повреде угледа, части, слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе у смислу одредбе члана 584 став 1 тачка 1 у вези члана 583 ЗКП, с обзиром да је правноснажно ослобођена од оптужбе да је извршила кривично дело злоупотреба службеног положаја и кривично дело превара из члана 208 став 4 у вези става 1 КЗ, те да је у притвору провела неосновано 90 дана у периоду од 06.04.2001. године до 06.07.2001. године, па водећи рачуна о значају повређеног добра, циљу коме накнада служи, узимајући у обзир све околности случаја, применом члана 200 ЗОО обавезао тужену да тужили исплати правичну накнаду у висини од 900.000,00 динара. За наведени период нема околности које би у смислу члана 584 став 2 ЗКП искључиле право на накнаду штете (не ради се о лишењу слободе које је проузроковано недозвољеним поступцима окривљене), како је то правилно из изведених доказа утврдио првостепени суд.

Наиме, из исказа тужила који је првостепени суд прихватио утврђено је да тужили није било познато да се против ње води кривични поступак, јер је до 1990. године радила на релацији Беч – Београд, тако што је са својим супругом (увозила) специјалне материјале који се користе у прехранбеној производњи, те да су изнајмили стан 2001. године и када су отишли у општину да пријаве адресу пребивалишта, односно боравишта, полицијски службеници су их привели без било каквог образложења, а након неког времена је сазнала да су их неки људи тужили, односно да је покренут кривични поступак.

Имајући у виду да је одредбом члана 191 став два тада важећег Закона о кривичном поступку (“Сл.лист СФРЈ” бр.4/77, 36/77, 14/85, 26/86, 74/87, 57/89 и 3/90 и “Сл.лист СРЈ” бр.27/92, 24/94, 71/00 и 13/01) било прописано да ако постоји основана сумња да је одређено лице учинило кривично дело, а не постоје услови за обавезни притвор, притвор се против тог лица може одредити: 1.ако се крије или ако се не може утврдити његова истоветност, или ако постоје друге околности које указују на опасност од бекства и 2.ако постоји основана бојазан да ће уништити трагове кривичног дела или ако особите околности указују да ће ометати истрагу утицајем на сведоке, саучеснике и прикриваче. Из решења истражног судије Окружног суда у Београду број Кри бр.742/2001 од 07.04.2001. године произлази да је притвор тужили одређен јер су се тужила и њен супруг изјаснили да живе како у Бечу, Република Аустрија, тако и у Београду и то на адреси која није наведена у њиховим личним документима, постоји опасност од бекства окривљених, посебно имајући у виду да од њих нису одузете путне исправе.

Стога су, иако тачни, неосновани жалбени наводи тужене да је првостепени суд погрешно утврдио чињенично стање, када је утврдио да у конкретном случају нема околности које би искључиле право на накнаду штете због неоснованог лишења слободе у трајању од 90 дана у периоду од 06.04.2001. године до 06.07.2001. године. Ово јер приликом лишења слободе тужена није имала сазнања да се против ње води кривични поступак, те је лишена слободе приликом доласка у полицијску станицу да пријави своје боравиште, те је логично да би, да је знала да се против ње води кривични поступак и да се крила због тога, не би долазила у полицијску станицу да пријави своје пребивалиште. Сама чињеница да је тужена у том тренутку имала пребивалиште и у Аустрији и у Србији, те да јој није одузета путна исправа, као и да није пријавила своје боравиште у изнајмљеном стану не указује да су постојали недозвољени поступци тужене.

Са друге стране, супротно жалбеним наводима тужиле, правилна је одлука првостепеног суда да тужили не припада право на накнаду штете за период проведен у притвору у трајању од 33 дана у периоду 28.08.2015. до 29.09.2015. године. Наиме, притвор за овај период је одређен на основу одредбе члана 211 став 1 тачка 1 ЗКП (“Службени гласник РС” број 72/11, 101/2011, 121/2012, 2/2013, 45/2013, 55/2014), који прописује да се притвор може одредити против лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело, ако у својству оптуженог очигледно избегава да дође на главни претрес, решењем Вишег суда у Београду К бр.4040/10 од 28.08.2015. године, из разлога што је након поновног поступка пред новим председником већа, заказано више од 20 главних претреса од којих је одложено 16 главних претреса, због наведеног лошег здравственог стања окривљене, због чега је кривични суд наредио вештачење од стране

вештака медицинске струке у циљу утврђивања способности окривљене АА (овде тужиле), да учествује у својству окривљене у кривичном поступку, те је вештак обавио вештачење и констатовао да је окривљена способна да присуствује главном претресу и да прати судски процес, те да је очигледно да у циљу одуговлачења поступка и избегавања доласка на главни претрес намерно није узимала адекватну терапију која се односи на њене основне болести (хипертензију) и на тај начин себе намерно доводила у стање које захтева одговарајућу лекарску интервенцију. Имајући у виду наведени налаз првостепени суд је правилно утврдио да је тужилци искључено право на накнаду штете за период од 28.08.2015. до 29.09.2015. године, јер постоје околности које у смислу члана 584 став 2 ЗКП искључују право на накнаду штете.

Неосновани су жалбени наводи тужиле којима се оспорава решење Вишег суда у Београду К бр.4040/10 од 28.08.2015. године, јер сматра да због болести није приступила на главне претресе и да због тога не може бити крива, с обзиром да у овом поступку тужилца није доказала одговорност тужене у смислу члана 172 ЗОО-а.

Нису основани ни жалбени наводи тужиле и тужене којима се оспорава висина досуђеног износа, као прениско, односно превисоко одмерена, јер је по оцени овог суда, првостепени суд правилном применом одредбе члана 200 ЗОО правилно одмерио висину досуђене накнаде, будући да новчани износ од 900.000,00 динара за претрпљене душевне болове тужиле, због неоснованог лишења слободе и по становишту овог суда, представља адекватну моралну сатисфакцију, узимајући у обзир дужину лишења слободе, односно дужину трајања притвора услед боравка и хуманост затворских услова, године и породичне прилике тужиле, као и ранији живот тужиле. Првостепени суд је водио рачуна како о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, као и томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. На досуђени износ тужилца има право на законску затезну камату, почев од дана пресуђења, с обзиром да се ради о накнади нематеријалне штете, када је висина исте и утврђена, сходно одредби члана 277 и 189 ЗОО.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе парничних странака, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП-а.

Са наведених разлога, на основу овлашћења из члана 390 ЗПП одлучено је као у ставу првом и другом изреке.

Приликом доношења одлуке о трошковима поступка, првостепени суд је правилно применио одредбу члана 153 и 154 ЗПП, правилно тужилци досудивши нужне и потребне трошкове, правилно одмеравајући висину истих у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, важећим у време доношења одлуке.

Међутим, тужилци је на износ досуђених трошкова парничног поступка погрешно досуђена законска затезна камата од дана доношења побијане одлуке до исплате, јер тужилца има право на исплату исте од када се стекну услови за извршење, а не од дана доношења судске одлуке, како је то одлучио првостепени суд.

Наиме, трошкови тужиље, који су опредељени у парничном поступку, представљају новчано потраживање које доспева даном наступања извршности одлуке, па тужиљи на износ досуђених трошкова припада законска затезна камата почев од дана извршности, па до исплате, сагласно одредбама члана 277 и 324 Закона о облигационим односима. Како се долазак дужника у доцњу подудара са тренутком кад одлука суда којом је обавезан да накнади парничне трошкове постаје извршна, то поверилац извршне исправе има право да од дужника потражује затезну камату, сагласно одредби члана 277 став 1 ЗОО од дана извршности, због чега је првостепена одлука у том делу морала бити преиначена, те је одлучено као у ставу трећем изреке на основу члана 401 тачка 3 ЗПП.

Како је тужена у другостепеном поступку успела у сразмерно незнатном делу, у погледу одлуке о трошковима поступка, одлучено је на основу члана 165 у вези члана 153 ЗПП као у ставу четвртом изреке пресуде.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић